

MIKÄ ON HIV?

Hi-virus on immuunikatovirus, joka aiheuttaa hitaasti etenevän infektion. Hiv-tartunnan saaneen elimistön puolustuskyky heikkenee vähitellen, mikä ilmenee erilaisina oireina.

Hoitamattomana hiv etenee aids-vaiheeseen. Aids-kuolemat ovat Suomessa nykyään harvinaisia.

Vuonna 1996 käyttöön otettu kolmen lääkkeen yhdistelmähoito on vähitellen muuttanut hivin krooniseksi sairaudeksi. Nykyisten tehokkaiden lääkkeiden ansiosta hi-virus voidaan saada elimistössä mittaamattomalle tasolle.

Tiesitkö, että lääkityksen ansiosta hiv-positiivisten elinajanodote on yhtä pitkä kuin hiviä sairastamattomien?

Hallinnassa oleva hiv-infektio

Kun hiv-infektio on hallinnassa ja virusmäärä mittaamattomissa, hivin tartuntariski seksiteitse käytännössä häviää.

Miten hiv voi tarttua?

Suojaamattoman seksin välityksellä, verikontaktissa, synnytyksessä tai imetyksessä äidistä lapseen.

Tiesitkö, että hiv ei tartu:

Pisaratartuntana esim. yskiessä, ulosteista, virtsasta, suudellessa, yhteisistä ruokailuvälineistä, wc-istuimesta, kylpyvedestä, saunasta tai hyttysistä. Hiv ei tartu terveelle ja ehjälle iholle joutuneesta verestä.

LISÄTIETOA:

lökkään ei tarvitse jäädä hivin kanssa yksin! lökkäille hiv-positiivisille löytyy vertaistukea ja toimintaa **Positiiviset ry:stä**.

Positiiviset ry

Hiv-tartunnan saaneiden edunvalvonta- ja vertaistukijärjestö
Malminkatu 24, 00100 Helsinki
puh. 09 6925 441, www.positiiviset.fi
Facebook: Positiiviset ry, Hiv-Finland,
Twitter: Positiiviset ry @ Positiiviset

Hiv-tukikeskus

www.hivtukikeskus.fi

Suomen Punainen Risti

www.punainenristi.fi

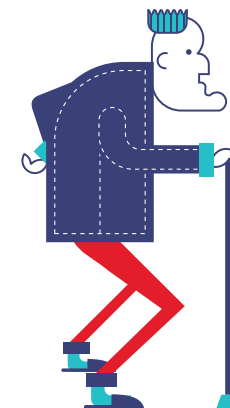
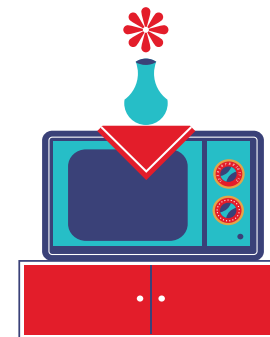
Hiv-hoitotyön käsikirja

Saatavilla sähköisenä versiona
esim. www.shas.fi

Suomen HIV/aids sairaanhoitajat ry

Käsikirja hiv-positiivisille
positiiviset.fi/fb/kasikirja

Tämä opas on osa Laura Honkalammen opinnäytetyötä Honkalampi, Laura 2014. Hiv-positiiviset harmaantuvat. Kirjallisuuskatsaus ikääntyvien hiv-potilaiden hoitotyöstä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma, Terveystieteiden tutkimuskeskus (AMK).

HIV JA IKÄÄNTYMINEN

Meidän hiv-positiivisten elämää helpottaa se, että Sinä tiedät enemmän hivistä.

IKÄÄNTYNEET JA HIV

Suomessa elää entistä iäkkäämpiä hiv-positiivisia. Hiv-infektio on muuttunut uusien hoitomuotojen myötä krooniseksi sairaudeksi. Vanhustenhoidossa aletaan siis toimia pian aiempaa enemmän hiv-positiivisten potilaiden ja asiakkaiden kanssa.

Ikääntynyt hiv-positiivinen on voinut sairastaa hiviä jo vuosikymmeniä, mutta myös uusia tartuntoja todetaan yhä iäkkäämmillä henkilöillä.

Hiv-testiä tulisi tarjota ikään katsomatta!

Ikääntyessään hiv-positiiviset voivat sairastua liitännäissairauksiin.

Sairauksien riski kasvaa, mikäli lääkityksestä ja elintavoista ei huolehdita hyvin.

Liitännäissairaudet ovat pääasiassa ikääntyvälle väestölle tyypillisiä sairauksia (esim. diabetes, sydän- ja verisuonitaudit sekä syövät).

Hiv-positiivisille nämä sairaudet saattavat kehittyä muuta ikääntyvää väestöä aikaisemmin tai nopeammin.

Hiv-lääkkeet voivat aiheuttaa yhteis- ja haittavaikutuksia, jotka voivat olla iäkkäille vakavia.

Hiv saattaa lisätä riskiä sairastua muistisairauksiin.

Hiv voi vaikuttaa kognitiivisiin taitoihin ja päivittäisissä toiminnoissa suoriutumiseen.

MITÄ ON HYVÄ TIETÄÄ IKÄÄNTYVIEN HIV-POTILAIDEN HOIDOSSA?

Ikääntyneen hiv-positiivisen hoito ei juuri eroa hiviä sairastamattoman vanhuksen hoidosta.

Lääkehoito:

- Hiviä hoidetaan antiretroviraalisella lääkehoidolla.
- Yleensä kolmen lääkkeen yhdistelmähoito.
- Paljon yhteisvaikutuksia aiheuttava lääkitys. Myös itsehoitolääkkeet ja luontaistuotteet voivat aiheuttaa yhteisvaikutuksia.

Tarkka lääkehoito: lääkityksen epäsäännöllisyys voi aiheuttaa koko hoidon epäonnistumisen.

Terveyden edistäminen

Elintapahoito on tärkeä osa hiv-positiivisen hoidossa. Hyvät elintavat ehkäisevät liitännäissairauksien syntyä ja hidastavat niiden etenemistä.

Infektioalttius

Huomioithan, että iäkkäät hiv-positiiviset ovat alttiita erilaisille infektioille.

Varotoimet:

Hiv-positiivisten osalta varotoimet eivät poikkea muiden potilaiden kohdalla noudatettavista. Kaikkien potilaiden hoitotyössä noudatetaan aina tavanomaisia varotoimia, joiden mukaan kaikkien ihmisten vereen suhtaudutaan, kuin siinä voisi olla taudinaiheuttajamikrobi. Verta, verisiä välineitä ja verieritteitä käsitellään aina suojakäsineet käsissä, ja keskeistä on veritapaturmien välttäminen.

Hoitotyössä noudatetaan aivan tavallisia verivaroitointeja. Mikäli mahdollinen veritapaturma tapahtuu, noudatetaan veritapaturmaohjeistusta. Tapaturman kokeneelle aloitetaan tarvittaessa hiv-infektion esto-lääkitys mahdollisimman pian, viimeistään 48 (-72)h kuluessa.

Tiesitkö, että hiv tarttuu huonosti? Tartuntariski neulanpistotapaturmissakin on vain 0,3–0,5 %. Hiv-tartuntariski hoitotyössä perushoitotoimien aikana on olematon. Suomessa ei ole sattunut toistaiseksi yhtään työperäiseksi todettua hiv-tartuntaa!

Seuranta:

Oireiden seuranta on tärkeää, koska sen avulla voidaan havaita liitännäissairaudet ajoissa. Hiv on valitettavasti edelleen leimaava sairaus, ja taustalla voi olla myös psyykkisiä ja sosiaalisia haasteita, joita hoitajan on tärkeä ymmärtää sairaudesta: masennusta, yksinäisyyttä, mielenterveys- ja päihdeongelmia sekä syrjintää.

